

Z Á P A D O Č E S K Á U N I V E R Z I T A V P L Z N I
F a k u l t a f i l o z o f i c k á
K a t e d r a f i l o l o g i c k ý c h s t u d i í

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil student: Dominik Delič
Název práce: *Und do bin i dahoam! Dialektstrukturen in bayerischen Politikerreden zwischen unwillkürlichem Codeshifting und persuasiver Sprachstrategie*

Hodnotil: Dr. phil. Boris Blahak, M. A.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autor uvádí, že cílem jeho práce je „zjistit, do jaké míry a s jakým cílem používají bavorští politici, kteří jsou uživateli nářečí, ve svých veřejných politických projevech nářeční jazykové struktury“ (s. 5). Tohoto cíle *bylo dosaženo*.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Tato práce se věnuje náročnému a dosud málo probádanému tématu z oblasti politické lingvistiky, a to souvislostem mezi politickým a regionálním jazykem, konkrétně záměrnému či nezáměrnému užívání nářečních struktur v projevech bavorských politiků. Vzhledem k tomu, že na tomto poli zkoumání dosud vznikly pouze dvě studie, Grossalber (2012) a Blahak (2021), které se zaměřují na jiné jazykové oblasti (Rakousko), přispívá práce žádoucím způsobem i k odstranění této mezery v lingvistickém zkoumání.

Tato snaha je z velké části úspěšná: Po uceleném úvodu, v němž je popsán předmět a jeho relevance, cíl, korpus a metoda práce (kap. 1), poskytuje následující teoretická část práce (kap. 2) vyčerpávající a vědecky podložený rámec pro plánovanou analýzu projevů tří politiků s ohledem na užití nářečních struktur: Zde jsou v logické posloupnosti a na základě relevantní odborné literatury popsány funkce politického jazyka (kap. 2.1), fenomén dialektu (kap. 2.2), kritéria pro rozlišení dialektu a standardního jazyka (jazyková kritéria, oblasti užití, uživatelé jazyka, jazykověhistorické odkazy, areálové rozšíření) (kap. 2.3) a pojmy ‚code shifting‘, ‚code switching‘ a ‚code fluctuation‘ (2.4), poté je vysvětlen vztah mezi dialektem a emocemi (2.5) a je přiblížen dialekt/emoce jako přesvědčovací strategie (2.6-2.7). Tím jsou položeny základy pro následující praktickou část.

Tato praktická část (kapitola 3) je hlavním přínosem práce. Autor pečlivě vybral tři politiky bavorského původu, kteří (1) jsou známí jako mluvčí využívající nářečí, (2) jsou představiteli tří různých politických stran a (3) přednášejí své projevy na různých místech před publikem s různými očekáváními: Anton Hofreiter (*Die Grünen*), který hovoří ve Spolkovém sněmu v Berlíně k poslancům všech stran a ze všech regionů Německa, Hubert Aiwanger (*Freie Wähler*), který oslovuje potenciální voliče ze všech společenských vrstev v Bavorsku, a Andreas Scheuer (CSU), který hovoří výhradně k příznivcům své strany na akci *Politischer Aschermittwoch* konané v Bavorsku. Hypotéza, kterou autor předkládá a kterou je třeba ověřit nebo falzifikovat, zní: „v emotivních pasážích svých projevů (útok na politického protivníka, oslovení stranických přátel apod.) používají zmínění politici nářeční mluvu častěji (neúmyslně nebo záměrně) než v jiných pasážích“ (s. 21). Na tomto místě se autor mohl zamyslet nad tím, zda lze vzhledem k nastíněné komunikativní situaci očekávat od toho či onoho politika větší či menší využití nářečních prvků (což se bohužel nestalo).

Po vysvětlení zásad přepisu (tučné zvýraznění nářečních jevů, jazyková klasifikace s oblastí rozšíření v poznámkách pod čarou, rozdělení projevů do abecedně pojmenovaných obsahových oddílů, které usnadňují pozdější přiřazení emocionálních fází a případného nářečního užití) autor představuje tři přepsané projevy, z nichž každému předchází stručný životopis mluvčího, shrnutí obsahu jeho výroků a informace o místě a publiku. Zpracování přepisů s vizualizací vysledovaných dialektismů je zcela přesvědčivé: nářeční rysy (včetně *e*-synkop a *e*-apokop, *l*-ové vokalizace, zájmen *mir* ve 3. osobě pl., negační částice *ned*) jsou identifikovány a v poznámkách pod čarou klasifikovány, s oporou v příslušné dialektologické literatuře, jako hornoněmecké a středoněmecké, hornoněmecké, celobavorské nebo středobavorské. Tímto podáním autor demonstrovuje svou suverénní orientaci v hornoněmeckém nářečním prostoru. Na tomto místě mohl autor provést ještě kvantifikaci vyzorovaných rysů právě podle

regionálního rozšíření. Bylo by zajímavé zjistit, zda mezi případy posunu kódu převažují rysy velkoplošné (hornoněmecké), nebo maloplošné (středobavorské).

Souhrnné hodnocení docílených zjištění po každém přepisu skutečně dokazuje souvislost mezi emocemi nebo jazykovou strategií na jedné straně a užíváním dialektu na straně druhé, a to přinejmenším ve dvou ze tří případů: Vzhledem k tomu, že Hofreiter mluví před německým publikem pocházejícím ze všech regionů, lze souhlasit s autorovým závěrem, že se jedná o mimovolný posun kódu. V Aiwangerově projevu je naopak patrné selektivní, cílené používání dialektu (např. při vyjadřování určitých sympatií s kolektivem posluchačů nebo při osobním oslovení přítele), které slouží k vytvoření blízkosti k posluchačům. Pouze Scheuerův projev, jak musí autor přiznat, překvapivě nabízí příliš málo materiálu k prokázání přesvědčovací strategie nebo mimovolného posunu kódu. To je poněkud překvapivé, zvláště když Scheuer hovoří k příznivcům CSU v Bavorsku. Tato skutečnost však nijak neubírá na významu získaných výsledků.

I když výsledky tří analýz zkoumaných projevů mohly být v závěrečném shrnutí (kap. 4) syntetizovány důkladněji, lze souhlasit s autorovým shrnutím, že „analýza projevů vybraných bavorských politiků ukázala, že dialekty nejsou jen prostředkem sdělování každodenních obsahů, ale že jsou v politickém diskurzu využívány specificky ke zvýšení důvěryhodnosti a k navázání emocionálního vztahu s publikem“ (s. 57).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazyk práce nevykazuje žádné nedostatky. Terminologie splňuje nejvyšší vědecké standardy. Autor umí s přehledem zacházet s citacemi, parafrázemi a odkazy. Příložené grafy a tabulky jsou názorné, ale bohužel je najdeme pouze v teoretické části práce; zejména u kvantifikace nářečních znaků ve 4. kapitole by čtenář ocenil grafické znázornění zjištěných skutečností.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autor splňuje všechny požadavky na velmi dobrou magisterskou práci, pokud jde o jeho přístup a metodologický postup, strukturování předmětu výzkumu, práci s primární a sekundární literaturou, schopnost vědecké práce, analýzy, syntézy a vyvozování závěrů i jazykové zpracování.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- (1) Jak si vysvětlujete, že Andreas Scheuer, ačkoli svůj projev přednesl v Dolním Bavorsku (Pasov) na akci *Politischer Aschermittwoch*, která tradičně slouží k vyjadřování kritických názorů jeho politické strany (CSU) na politického protivníka, téměř nevyužívá nářečí?
- (2) Ve kterých oblastech komunikace mezi politiky a potenciálními voliči mimo politické projevy by dialekt mohl hrát produktivní a funkční roli i dnes?
- (3) Srovnajte vámi popsané komunikativní situace, jichž se účastnili bavorští politici, s politickými projevy v České republice. Existují oblasti nebo politické kontexty, v nichž se nářečí nebo nestandardní variety používají záměrně (nebo nezáměrně)?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Výborně (1)

Datum: 15. 5. 2024 Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra filologických studií

Podpis:

KOPIE SE SHODUJE
S ORIGINÁLEM